

Emerytury i renty dla osób, które pracowały na Ukrainie

ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Spis treści

Jakie informacje znajdziesz w tej ulotce	3
Która instytucja przyzna Ci emeryturę lub rentę, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie	3
Na jakich zasadach przyznamy Ci emeryturę z ZUS, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie	3
Jak ustalimy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie	7
Jak ustalimy Ci rentę rodzinną, jeśli Twój bliski pracował w Polsce i na Ukrainie	10
Kiedy przysługuje Ci renta z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej	12
Kiedy przysługuje Ci zasiłek pogrzebowy	13
Gdzie złożyć wniosek o świadczenie i jak go sporządzić.	13
Jak będziemy wypłacać Ci emeryturę lub rentę, jeśli mieszkasz na Ukrainie	17
Czy jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce, jeśli mieszkasz na Ukrainie	18
Czy musisz rozwiązać umowę o pracę na Ukrainie, aby otrzymać emeryturę lub rentę z ZUS	18
Czy zawiesimy lub zmniejszymy Twoje świadczenie, jeśli pracujesz na Ukrainie	19
Jakie informacje musisz nam przekazywać, jeśli mieszkasz na Ukrainie .	20
Gdzie możesz uzyskać więcej informacji	21
Podstawa prawna	22

Pracowałeś w Polsce i na Ukrainie i chcesz się ubiegać o emeryturę lub rentę? Dowiedz się, jakie korzyści wynikają dla Ciebie z umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Ukrainą [1]. Umowa ta weszła w życie 1 stycznia 2014 roku.

Jakie informacje znajdziesz w tej ulotce

W ulotce znajdziesz informacje o zasadach ubiegania się o emeryturę i rentę przez osoby, które pracowały w Polsce i na Ukrainie.

Która instytucja przyzna Ci emeryturę lub rentę, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie

Jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie, możesz otrzymywać 2 emerytury lub renty – od nas i z instytucji ubezpieczeniowej Ukrainy. Musisz jednak spełnić warunki do przyznania Ci emerytury lub renty z każdego z tych państw.

WAŻNE!

My wypłacimy Ci emeryturę lub rentę za okresy ubezpieczenia w Polsce. Natomiast ukraińska instytucja wypłaci Ci świadczenie za okresy pracy na Ukrainie.

Na jakich zasadach przyznamy Ci emeryturę z ZUS, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie

Warunki, jakie musisz spełnić, aby uzyskać emeryturę, zależą od tego, czy urodziłeś się przed 1949 rokiem czy po 1948 roku.

Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się przed 1949 rokiem

Jeśli urodziłeś się przed 1949 rokiem, to jesteś już w wieku emerytalnym, który w Polsce wynosi dla kobiet 60 lat, a dla mężczyzn – 65 lat. Przyznamy Ci emeryturę, jeśli udowodnisz wymagany staż ubezpieczeniowy.

Wymagany do emerytury staż ubezpieczeniowy (okresy składkowe i nieskładkowe) wynosi:

- 20 lat dla kobiet,
- 25 lat dla mężczyzn.

Jeśli nie możesz udokumentować tak długiego stażu, to przyznamy Ci emeryturę, jeśli Twój staż wynosi co najmniej:

- 15 lat dla kobiet,
- 20 lat dla mężczyzn.

Jednak jeśli Twoja emerytura będzie niższa od kwoty emerytury minimalnej, to w tej sytuacji nie podwyższymy Ci jej do tej kwoty.

Czy doliczymy Ci do stażu ubezpieczeniowego w Polsce okresy ubezpieczenia na Ukrainie

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce jest za krótki do przyznania emerytury, to do polskich okresów doliczymy Twoje okresy ubezpieczenia na Ukrainie.

Jeżeli po dodaniu polskich i ukraińskich okresów Twój staż ubezpieczeniowy nadal będzie za krótki, abyśmy mogli Ci przyznać polską emeryturę, doliczymy Ci okresy ubezpieczenia z innych państw, w których pracowałeś. Możemy doliczyć okresy z państw, z którymi Polska i Ukraina zawarły umowę o zabezpieczeniu społecznym. Są to:

- Bułgaria,
- Łotwa,
- Czechy,
- Hiszpania,
- Estonia,
- Portugalia,
- Litwa,
- Słowacja.

WAŻNE!

Doliczymy Twoje zagraniczne okresy pod warunkiem, że nie pokrywają się one z polskimi okresami ubezpieczenia.

Przykład

Jan urodził się w 1948 roku. Pracował 17 lat w Polsce, a od 10 lat mieszka i pracuje na Ukrainie. Jako mężczyzna urodzony przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 25 lat stażu ubezpieczeniowego, żeby dostać emeryturę z ZUS. Okres ubezpieczenia w Polsce jest więc zbyt krótki. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczeniowego Jana doliczymy 10 lat jego pracy na Ukrainie. W ten sposób Jan uzyska emeryturę z ZUS.

WAŻNE!

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce wystarczy do przyznania emerytury z ZUS, to nie ma potrzeby, żeby doliczać Twoje zagraniczne okresy pracy.

Przykład

Anna urodziła się w 1948 roku. Pracowała 23 lata w Polsce i 15 lat na Ukrainie. Jako kobieta urodzona przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 20 lat stażu ubezpieczenia, aby otrzymać emeryturę z ZUS.

Umowa
o zabezpieczeniu
społecznym między
Polską a Ukrainą
weszła w życie
1 stycznia 2014 roku.

Okres ubezpieczenia Anny w Polsce jest wystarczający, abyśmy przyznali jej tę emeryturę. Dlatego nie ma potrzeby, żeby doliczyć jej okresy pracy za granicą do polskiego stażu ubezpieczeniowego.

Czy okresy ubezpieczenia na Ukrainie mają wpływ na wysokość emerytury

Jeżeli Twój polski staż ubezpieczeniowy jest za krótki, abyśmy przyznali Ci emeryturę, i musieliśmy doliczyć okresy ubezpieczenia na Ukrainie, to uwzględnimy je również do obliczenia wysokości polskiej emerytury. Emeryturę obliczymy w proporcji – jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i zagranicznych okresów ubezpieczenia. Będziemy wypłacać emeryturę tylko za staż ubezpieczeniowy w Polsce. Za pracę na Ukrainie możesz otrzymać emeryturę z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przykład

Grzegorz urodził się w 1948 roku. Pracował 15 lat w Polsce i 20 lat na Ukrainie. Jako mężczyzna urodzony przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 25 lat stażu ubezpieczenia, żeby dostać emeryturę z ZUS. Okres ubezpieczenia Grzegorza w Polsce jest za krótki, abyśmy przyznali mu emeryturę. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczenia doliczymy 20 lat pracy na Ukrainie.

Obliczymy emeryturę w proporcji polskich okresów ubezpieczenia (15 lat) do sumy polskich i ukraińskich okresów ubezpieczenia (35 lat), czyli 15/35. Grzegorzowi będzie przysługiwała z ZUS obliczona w ten

sposób emerytura proporcjonalna. Za pracę na Ukrainie emeryturę będzie wypłacała ukraińska instytucja ubezpieczeniowa.

WAŻNE!

Do obliczenia wysokości emerytury weźmiemy pod uwagę tylko Twoje zarobki za pracę w Polsce.

Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się po 1948 roku

Jeśli urodziłeś się po 1948 roku, przyznamy Ci emeryturę, gdy spełnisz następujące warunki:

- osiągniesz powszechny wiek emerytalny, który w Polsce wynosi:
 - 60 lat dla kobiet,
 - 65 lat dla mężczyzn,
- masz opłacone w Polsce składki z tytułu ubezpieczenia społecznego lub ubezpieczenia emerytalnego i ubezpieczeń rentowych przynajmniej za 1 dzień, np. jako pracownik, zleceniobiorca lub jako osoba, która prowadziła działalność pozarolniczą.

Czy doliczymy Ci do emerytury okresy ubezpieczenia na Ukrainie

Długość stażu ubezpieczeniowego nie ma znaczenia dla ustalenia emerytury w powszechnym wieku emerytalnym dla osób, które urodziły się po 1948 roku. Dlatego nie ma potrzeby, abyśmy doliczali Twoje zagraniczne okresy przy przyznawaniu polskiej emerytury.

Jak obliczymy wysokość Twojej emerytury

Aby obliczyć Twoją emeryturę z ZUS, dodamy:

- zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne, które są zapisane na Twoim indywidualnym koncie w ZUS,
- zwaloryzowany kapitał początkowy (ustalony za okresy ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999 roku),
- zwaloryzowane środki zapisane na subkoncie w ZUS (w tym również przeniesione z otwartego funduszu emerytalnego).

Następnie podzielimy uzyskaną w ten sposób kwotę przez średnie dalsze trwanie życia. Więcej na ten temat dowiesz się z ulotki *Nowa emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych*. Znajdziesz ją w naszych placówkach i na stronie internetowej www.zus.pl w zakładce [Baza wiedzy] > [Biblioteka ZUS] > [Ulotki] > [Świadczenia].

Emeryturę przyznamy od miesiąca, w którym złożysz wniosek, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym osiągniesz powszechny wiek emerytalny (kobieta – 60 lat, a mężczyzna – 65 lat).

Jak ustalimy Ci emeryturę, jeśli pracowałeś w szczególnych warunkach w Polsce i na Ukrainie

Jeśli urodziłeś się po 1948 roku, ale przed 1969 rokiem, możesz uzyskać emeryturę w niższym wieku niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Musisz jednak spełnić dodatkowe warunki dotyczące ogólnego stażu ubezpieczenia, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (np. jako nauczyciel, górnik, marynarz).

Jeśli Twój polski staż ubezpieczenia jest za krótki, abyśmy mogli przyznać Ci wcześniejszą emeryturę, doliczymy Twoje okresy pracy na Ukrainie. Ukraińskie okresy ubezpieczenia możemy doliczyć do Twojego:

- ogólnego stażu ubezpieczenia,
- stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

WAŻNE!

Uwzględnimy Twoje zagraniczne okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod warunkiem, że taką pracę wykonywałeś również w Polsce.

Jak ustalimy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie

Przyznamy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- 1) zostaniesz uznany za niezdolnego do pracy (orzeczenie o Twojej niezdolności do pracy musi wydać lekarz orzecznik ZUS);
- 2) masz wymagany staż ubezpieczeniowy, którego długość zależy od wieku, w którym powstała Twoja niezdolność do pracy:
 - 1 rok stażu – jeśli niezdolność do pracy powstała, zanim skończyłeś 20 lat,
 - 2 lata – jeśli miałeś wtedy między 20 a 22 lata,
 - 3 lata – jeśli miałeś wtedy między 22 a 25 lat,
 - 4 lata – jeśli miałeś wtedy między 25 a 30 lat,
 - 5 lat – jeśli miałeś wtedy powyżej 30 lat, przy czym okres ten musi przypadać w ciągu ostatnich 10 lat:
 - przed dniem, w którym zgłosiłeś wniosek o rentę lub
 - przed dniem, w którym powstała Twoja niezdolność do pracy;
- 3) stałeś się niezdolny do pracy w trakcie któregoś z okresów wymaganych w polskich przepisach albo nie później niż w ciągu

18 miesięcy od zakończenia takiego okresu; może być to m.in. okres ubezpieczenia (np. zatrudnienia w ramach umowy o pracę lub umowy zlecenia, prowadzenia własnej firmy), okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych albo zasiłku chorobowego lub okres urlopu wychowawczego.

Ten wymóg nie obowiązuje, jeśli spełnisz łącznie poniższe warunki:

- jesteś całkowicie niezdolny do pracy,
 - masz co najmniej:
 - 20 lat stażu ubezpieczeniowego – jeśli jesteś kobietą,
 - 25 lat stażu ubezpieczeniowego – jeśli jesteś mężczyzną;
- 4) nie masz prawa do emerytury z ZUS lub nie spełniasz warunków do jej przyznania.

WAŻNE!

Jeśli stałeś się niezdolny do pracy po ukończeniu 30 lat, nie musisz mieć 5 lat stażu ubezpieczeniowego w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku lub powstaniem niezdolności do pracy, o ile spełniasz oba poniższe warunki:

- jesteś całkowicie niezdolny do pracy,
- możesz udowodnić 25 (kobieta) lub 30 (mężczyzna) lat składkowych (nie bierzemy tu pod uwagę lat nieskładkowych).

Czy do renty z tytułu niezdolności do pracy uwzględnimy okresy ubezpieczenia na Ukrainie

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce jest za krótki do przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy, to do polskich okresów doliczymy Twoje okresy ubezpieczenia na Ukrainie.

Jeżeli po dodaniu polskich i ukraińskich okresów Twój staż ubezpieczeniowy będzie nadal za krótki do przyznania polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy, to doliczymy Ci okresy ubezpieczenia z innych państw, w których pracowałeś. Możemy doliczyć okresy z państw, z którymi Polska i Ukraina zawarły umowę o zabezpieczeniu społecznym.

Są to:

■ Bułgaria,	■ Łotwa,
■ Czechy,	■ Hiszpania,
■ Estonia,	■ Portugalia,
■ Litwa,	■ Słowacja.

WAŻNE!

Doliczymy tylko te zagraniczne okresy ubezpieczenia, które nie pokrywają się z Twoimi polskimi okresami ubezpieczenia.

Przykład

Hanna ma 40 lat. Od pół roku przebywa na zasiłku chorobowym. W związku z postępującą chorobą wystąpiła do nas o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik ZUS orzekł, że Hanna jest częściowo niezdolna do pracy. W ciągu ostatnich 10 lat Hanna pracowała:

- w Polsce – 3 lata,
- na Ukrainie – 4 lata.

Hanna powinna wykazać 5 lat stażu ubezpieczeniowego w ostatnim 10-leciu. Okres ubezpieczenia w Polsce jest więc zbyt krótki, aby Hanna otrzymała rentę z ZUS. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczeniowego doliczymy 4 lata pracy na Ukrainie. W ten sposób Hanna uzyska rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS.

Jak obliczymy wysokość renty, jeśli uwzględnimy okresy ubezpieczenia na Ukrainie

Jeżeli Twój polski staż ubezpieczeniowy był za krótki, żebyśmy mogli przyznać Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, i musieliśmy doliczyć okresy ubezpieczenia na Ukrainie, to uwzględnimy je również do obliczenia wysokości Twojej renty. Rentę obliczymy w proporcji – jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i ukraińskich okresów ubezpieczenia. Będziemy wypłacać rentę tylko za staż ubezpieczeniowy w Polsce.

Co się dzieje, jeśli staniesz się niezdolny do pracy w czasie, gdy byłeś ubezpieczony na Ukrainie

Jeden z warunków przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS jest taki, aby niezdolność do pracy powstała w czasie ubezpieczenia albo w ciągu 18 miesięcy od jego zakończenia.

Warunek ten uznamy za spełniony, jeśli stałeś się niezdolny do pracy w czasie, gdy byłeś ubezpieczony na Ukrainie albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tego ubezpieczenia.

WAŻNE!

Jeśli zachorujesz w okresie zatrudnienia na Ukrainie i starasz się o rentę z ZUS, to Twoją niezdolność do pracy musi ustalić lekarz orzecznik ZUS.

Przykład

Ryszard ma 43 lata. Od kilku lat pracuje na Ukrainie. W tym czasie zachorował. Złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS. O świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy

wystąpił również do instytucji ubezpieczeniowej na Ukrainie. Niezdolność Ryszarda do pracy dla przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ustali polski lekarz orzecznik. Natomiast ukraińska instytucja ubezpieczeniowa przyzna Ryszardowi świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy na podstawie orzeczenia o niezdolności do pracy wydanego zgodnie z przepisami ukraińskimi.

Czy musisz przyjechać do Polski na badanie przez lekarza orzecznika ZUS

Jeśli mieszkasz na Ukrainie, nie musisz przyjeżdżać do Polski na badanie przez lekarza orzecznika ZUS.

Lekarz orzecznik ZUS może wydać orzeczenie o Twojej niezdolności do pracy na podstawie załączonej do wniosku o rentę:

- dokumentacji medycznej,
- opinii lekarskiej wydanej przez lekarza, który leczył Cię na Ukrainie.

Jeśli dokumenty medyczne nie wystarczą do wydania orzeczenia, lekarz orzecznik ZUS wystąpi do instytucji rentowej na Ukrainie o wykonanie dodatkowych badań.

Czy możesz ubiegać się o rentę z tytułu niezdolności do pracy z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej

Za okresy pracy na Ukrainie możesz uzyskać świadczenie rentowe z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS nie wpływa na przyznanie świadczenia rentowego z Ukrainy. Możesz więc pobierać 2 świadczenia – z ZUS i z ukraińskiej instytucji – jeżeli spełniasz warunki do przyznania tych świadczeń.

Jak ustalimy Ci rentę rodzinną, jeśli Twój bliski pracował w Polsce i na Ukrainie

Kto może otrzymać rentę rodzinną z ZUS

Do renty rodzinnej mają prawo członkowie rodziny osoby, która w chwili śmierci była w jednej z następujących sytuacji:

- miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy przyznawanej przez ZUS,
- spełniała warunki do ustalenia emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy przyznawanej przez ZUS.

WAŻNE!

Przy ocenie prawa do renty przyjmujemy, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Jak ustalimy rentę rodzinną po osobie, która pracowała na Ukrainie

Jeśli zmarły, po którym ubiegasz się o rentę rodzinną, nie miał wystarczającego stażu ubezpieczenia w Polsce do emerytury lub renty, to doliczymy okresy ubezpieczenia tej osoby na Ukrainie.

Okresy ubezpieczenia na Ukrainie dodamy do polskich okresów ubezpieczenia zmarłego przy ustalaniu prawa do świadczenia, jakie by mu przysługiwało w dniu śmierci na podstawie długości stażu ubezpieczenia, czyli:

- prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy (z ogólnego stanu zdrowia),
- prawo do emerytury dla osób, które urodziły się przed 1949 rokiem,
- prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dla osób, które urodziły się w latach 1949–1968).

Ile będzie wynosić Twoja renta rodzinna

Wysokość renty rodzinnej zależy od wysokości świadczenia, które przysługiwałyby zmarłemu. Renta rodzinna wynosi:

- 85% tego świadczenia – dla jednej osoby uprawnionej,
- 90% tego świadczenia – dla 2 osób uprawnionych,
- 95% tego świadczenia – dla co najmniej 3 osób uprawnionych.

Jeśli Twój bliski w chwili śmierci spełniał warunki do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy dopiero po dodaniu ukraińskich okresów ubezpieczenia, obliczymy dla Ciebie rentę rodzinną w proporcji. Oznacza to, że do jej obliczenia ustalimy, jaki jest stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i ukraińskich okresów ubezpieczenia.

Wypłacimy Ci rentę rodzinną tylko za polskie okresy ubezpieczenia zmarłego.

WAŻNE!

W Polsce wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna renta rodzinna, którą wypłacamy im w równych częściach.

Przykład

Jolanta (52 lata) po śmierci męża Władysława (60 lat) ubiega się o rentę rodzinną dla siebie i 15-letniego syna. Władysław przed śmiercią nie pobierał renty z tytułu niezdolności do pracy. Pracował w Polsce (4 lata) i na Ukrainie (21 lat).

W pierwszej kolejności ustalimy rentę z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwałaby Władysławowi w dniu śmierci. Ponieważ polski okres ubezpieczenia Władysława był za krótki do przyznania renty, doliczymy jego ukraińskie okresy ubezpieczenia. W tej sytuacji Jolancie i jej synowi obliczymy rentę rodzinną jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i ukraińskich okresów ubezpieczenia (4/25).

Jolanta i jej syn otrzymają rentę rodzinną wynoszącą 90% świadczenia, które przysługiwałoby Władysławowi. Każde z nich otrzyma 1/2 tak obliczonej renty. Wypłacimy rentę rodzinną tylko za okres ubezpieczenia Władysława w Polsce, czyli za 4 lata.

Za ukraińskie okresy ubezpieczenia wdowa i jej syn mogą otrzymać ukraińską rentę z tytułu utraty żywiciela.

Czy możesz ubiegać się o rentę rodzinną z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej

Jeśli osoba, po której ubiegasz się o rentę rodzinną, pracowała w Polsce i na Ukrainie, możesz uzyskać rentę rodzinną także z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przyznanie renty rodzinnej z ZUS nie wpływa na przyznanie świadczenia rentowego z Ukrainy. Możesz więc pobierać 2 świadczenia – z ZUS i z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej – jeżeli spełniasz warunki do przyznania tych świadczeń.

Kiedy przysługuje Ci renta z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Ustalimy Twoje prawo do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy oraz do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, jeśli byłeś ubezpieczony w Polsce:

- w chwili wypadku przy pracy,
- podczas wykonywania pracy, w wyniku której powstała u Ciebie choroba zawodowa.

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową z ZUS nie zależy od długości stażu

ubezpieczeniowego. Dlatego przy jej ustalaniu nie będziemy brali pod uwagę Twoich ukraińskich okresów ubezpieczenia.

WAŻNE!

Wysokość renty, którą ustala nasza instytucja, obliczamy na podstawie tylko polskich okresów ubezpieczenia.

Kiedy przysługuje Ci zasiłek pogrzebowy

Możesz ubiegać się o zasiłek pogrzebowy z ZUS, jeśli poniosłeś koszty pogrzebu:

- 1) osoby, która miała ustalone prawo do emerytury lub renty z ZUS,
- 2) osoby, która w dniu śmierci spełniała warunki do przyznania emerytury lub renty z ZUS,
- 3) osoby ubezpieczonej,
- 4) osoby, która była członkiem rodziny osób wymienionych w punktach 1 i 3.

Więcej informacji o warunkach przyznania zasiłku pogrzebowego znajdziesz na naszej stronie internetowej www.zus.pl w zakładce [Świadczenia] > [Zasiłki] > [Zasiłek pogrzebowy].

Możesz również ubiegać się o świadczenie z tytułu śmierci bliskiej osoby w ukraińskiej instytucji, na warunkach określonych w przepisach ukraińskich.

Jeżeli po śmierci osoby otrzymującej emeryturę lub rentę z Polski i Ukrainy prawo do zasiłku pogrzebowego przysługuje zarówno z Polski, jak i z Ukrainy, to zasiłek pogrzebowy przyzna instytucja tego państwa, w którym świadczeniobiorca mieszkał w chwili śmierci.

Gdzie złożyć wniosek o świadczenie i jak go sporządzić

Jeśli pracowałeś w Polsce i na Ukrainie, możesz ubiegać się o emeryturę lub rentę z każdego z tych państw. Nie musisz składać odrębnych wniosków w Polsce i na Ukrainie.

Wniosek złóż w państwie, w którym mieszkasz. Instytucja ubezpieczeniowa tego państwa przekaże Twój wniosek o emeryturę lub rentę do instytucji drugiego państwa. Wystarczy więc, że złożysz wszystkie dokumenty do naszej albo do ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej.

WAŻNE!

Data złożenia wniosku w naszej placówce jest datą złożenia wniosku o ukraińskie świadczenie i odwrotnie. Instytucja ukraińska uzna datę złożenia wniosku w Polsce, a my uznamy datę złożenia wniosku na Ukrainie.

Przyjmujemy Twój wniosek wraz z innymi dokumentami, także jeśli są sporządzone w języku ukraińskim.

Gdzie będziemy rozpatrywać Twój wniosek

Wnioski o emerytury lub renty osób, które pracowały, pracują albo mieszkają na Ukrainie, rozpatruje:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Oddział w Rzeszowie

Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych

al. Józefa Piłsudskiego 12

35-075 Rzeszów

Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce

Jeśli mieszkasz w Polsce, wniosek możesz złożyć:

- w Oddziale ZUS w Rzeszowie, który będzie rozpatrywał Twój wniosek,
- w tej naszej placówce, która jest najbliższym Twojemu miejscu zamieszkania; wówczas ta placówka przekaże Twój wniosek do Oddziału ZUS w Rzeszowie,
- przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS) – na www.zus.pl. Żeby to zrobić, musisz mieć konto na PUE ZUS i profil zaufany na Elektronicznej Platformie Usług Administracji Publicznej (ePUAP) lub bezpieczny podpis elektroniczny. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złóż w formie papierowej w naszej placówce albo wyślij je pocztą.

Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce

Wypełnij właściwy formularz o świadczenie z ZUS:

- EMP – „Wniosek o emeryturę”,
- ERN – „Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy”,
- ERR – „Wniosek o rentę rodzinną”,
- Z-12 – „Wniosek o zasiłek pogrzebowy”.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku

Do wniosku o emeryturę lub rentę dołącz dokumenty, które uzasadniają przyznanie Ci tego świadczenia z ZUS i posłużą do wyliczenia jego wysokości, m.in.:

- zaświadczenia pracodawców albo świadectwa pracy, potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe w Polsce,
- zaświadczenia pracodawców albo świadectwa pracy, potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w Polsce i na Ukrainie),
- zaświadczenia pracodawców potwierdzające okresy zatrudnienia i wysokość wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w Polsce (może być wystawione na druku ZUS Rp-7),
- legitymację ubezpieczeniową, która zawiera wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków w Polsce,
- zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające okres nauki i programowy tok jej trwania,
- książeczkę wojskową lub zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzpełnień o okresie czynnej służby wojskowej,
- odpisy aktów urodzenia dzieci.

Do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy dołącz dodatkowo:

- zaświadczenie o stanie zdrowia, które lekarz może wystawić na druku OL-9,
- wywiad zawodowy, który sporządza płatnik składek na formularzu OL-10 – jeśli nadal jesteś zatrudniony.

Wypełnij również formularz o świadczenie z ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej:

- PL-UA 7 – „Wniosek o przyznanie ukraińskiej emerytury-renty”,
- PL-UA 11 – „Wniosek o przyznanie zasiłku pogrzebowego”.

Do wniosku o ukraińską rentę inwalidzką dołącz:

- dokumentację medyczną,
- wypełniony przez lekarza leczącego Cię w Polsce formularz **PL-UA 4 „Szczegółowy raport lekarski”** – jeśli ubiegasz się o rentę wyłącznie za ukraińskie okresy ubezpieczenia.

WAŻNE!

Do wniosku o emeryturę lub rentę z Ukrainy dołącz dokumenty, które uzasadniają przyznanie i wyliczenie Ci tego świadczenia na Ukrainie.

Co się dalej dzieje z Twoim wnioskiem

Na podstawie dokumentów, które nam prześlesz, rozpatrzymy Twój wniosek o emeryturę lub rentę z ZUS.

Prześlemy też Twój wniosek o świadczenie ukraińskie i dokumenty, które do niego załączyłeś, do ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej. Instytucja ukraińska rozpatrzy Twój wniosek na podstawie swoich krajowych przepisów i przyśle Ci decyzję o emeryturze lub rencie.

Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz na Ukrainie

Jeśli mieszkasz na Ukrainie, wniosek o emeryturę lub rentę z ZUS złóż w:
Głównym Zarządzie Funduszu Emerytalnego Ukrainy
w Obwodzie Lwowskim
Wydział Rent Zagranicznych
ul. Metropolity Andrieja 10
79016 m. Lwów
Ukraina

Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz na Ukrainie

Wypełnij jeden z poniższych wniosków:

- UA-PL 8 – „Wniosek o polską emeryturę – rentę z tytułu niezdolności do pracy”,
- UA-PL 9 – „Wniosek o polską rentę rodzinną”,
- UA-PL 10 – „Wniosek o wypłatę polskiego zasiłku pogrzebowego”.

Do wniosku dołącz dokumenty potwierdzające polskie okresy ubezpieczenia (okresy składowe i nieskładowe) i wysokość wynagrodzenia, które osiągałeś w Polsce (czyli dokumenty, które składają wnioskodawcy mieszkający w Polsce – patrz str. 15).

Do wniosku o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS dołącz:

- dokumentację medyczną,
- wypełniony przez lekarza leczącego Cię na Ukrainie formularz **UA-PL 4 „Szczegółowy raport lekarski”** – jeśli ubiegasz się o rentę wyłącznie za polskie okresy ubezpieczenia.

WAŻNE!

We wniosku wpisz swoje dane identyfikacyjne, m.in. numer PESEL. Jeżeli go nie masz, wpisz serię i numer dowodu osobistego lub paszportu (może być zagraniczny). Podaj nam również polski NIP, jeśli jest to Twój identyfikator podatkowy.

Gdzie znajdziesz potrzebne druki

Formularze wniosków o polskie i ukraińskie świadczenia znajdziesz:

- w salach obsługi klienta w naszych placówkach,
- na naszej stronie internetowej www.zus.pl w zakładce [Wzory formularzy],
- na stronie internetowej ukraińskiej instytucji ubezpieczeniowej www.pfu.gov.ua.

Gdzie możesz szukać dokumentów potwierdzających zatrudnienie w Polsce

Jeśli nie masz dokumentów, które potwierdzają Twoje okresy ubezpieczenia w Polsce, zaświadczenie o Twoim zatrudnieniu może wydać:

- pracodawca na podstawie Twoich akt osobowych,
- prawny następca pracodawcy na podstawie Twoich przejętych akt osobowych,
- jednostka przechowująca dokumenty zlikwidowanego zakładu pracy (organ założycielski, organ nadrzędny, archiwum lub firma przechowalnicza).

Szczegółowe informacje na temat tego rodzaju dokumentów znajdziesz na naszej stronie internetowej. Stworzyliśmy tam bazę zlikwidowanych i przekształconych zakładów pracy. W bazie tej możesz znaleźć informacje o miejscu przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracowników tych zakładów, a także nazwy i adresy instytucji przechowujących dokumenty pracownicze. Wejdź na naszą stronę www.zus.pl i kolejno w zakładki: [Świadczenia] > [Emerytury] > [Baza zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy].

Nasza instytucja gromadzi dokumentację firm, które przed 1999 rokiem rozliczały składki na ubezpieczenie społeczne za swoich pracowników. Możemy jednak potwierdzić okresy zatrudnienia i wysokość wynagrodzenia tylko tych osób, które pracowały w firmach zatrudniających do 20 pracowników.

Jak będziemy wypłacać Ci emeryturę lub rentę, jeśli mieszkasz na Ukrainie

Jeśli mieszkasz na stałe na Ukrainie, emeryturę lub rentę możemy wypłacać zgodnie z Twoją decyzją:

- na Twój rachunek bankowy na Ukrainie,
- na Twój rachunek bankowy w Polsce,
- do rąk upoważnionej osoby mieszkającej w Polsce (drogą pocztową).

Wniosek o przekazywanie emerytury lub renty na Twój rachunek bankowy na Ukrainie możesz złożyć:

- bezpośrednio w naszej placówce,
- przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS),
- listownie – do tej naszej placówki, która wypłaca Ci świadczenie.

Twoją emeryturę lub rentę prześlemy na rachunek bankowy na Ukrainie po potrąceniu zaliczki na podatek dochodowy w Polsce.

Emeryturę lub rentę będziemy wypłacać Ci co miesiąc w dniu wskazanym w decyzji jako termin płatności świadczenia.

Czy jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce, jeśli mieszkasz na Ukrainie

Jeśli mieszkasz na Ukrainie i pobierasz emeryturę lub rentę z ZUS, to nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce. Dlatego z Twojego świadczenia nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne w Narodowym Funduszu Zdrowia (NFZ).

WAŻNE!

Jeśli jesteś emerytem lub rencistą i zmienisz swoje miejsce zamieszkania z Polski na Ukrainę, to wyrejestrujemy Cię z ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce.

Jeśli powrócisz na stałe z Ukrainy do Polski, to zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego w NFZ i zaczniemy potrącać z Twojej emerytury lub renty składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Czy musisz rozwiązać umowę o pracę na Ukrainie, aby otrzymać emeryturę lub rentę z ZUS

Aby otrzymać emeryturę z ZUS, musisz rozwiązać umowy o pracę ze wszystkimi pracodawcami, u których pracowałeś przed nabyciem prawa do emerytury. Rozwiązać musisz również umowy o pracę z pracodawcami na Ukrainie. Jeśli tego nie zrobisz, wstrzymamy wypłatę Twojej emerytury do czasu, aż rozwiążesz stosunek pracy i przedstawiś nam dokument, który to potwierdzi.

Jeśli otrzymasz już emeryturę z ZUS, możesz ponownie się zatrudnić, nawet u tego samego pracodawcy. Nadal będziemy wypłacać Ci emeryturę.

WAŻNE!

Nie musisz rozwiązywać stosunku pracy, gdy ubiegasz się o rentę z tytułu niezdolności do pracy lub rentę rodzinną.

Czy zawiesimy lub zmniejszymy Twoje świadczenie, jeśli pracujesz na Ukrainie

Jeśli otrzymujesz od nas emeryturę lub rentę i pracujesz lub prowadzisz działalność gospodarczą, może to spowodować, że zmniejszymy lub zawiesimy Twoje świadczenie. Zasada ta dotyczy emerytów i rencistów, którzy pracują zarówno w Polsce, jak i w każdym innym państwie, w tym również na Ukrainie. Dlatego musisz nas informować o zarobkach, jakie uzyskujesz.

Które świadczenia możemy zawiesić lub zmniejszyć

Możemy zmniejszyć lub zawiesić:

- emeryturę ustaloną w obniżonym wieku, czyli przed 60 rokiem życia dla kobiet i 65 rokiem życia dla mężczyzn,
- rentę z tytułu niezdolności do pracy,
- rentę rodzinną.

Jakie zarobki spowodują, że zmniejszymy lub zawiesimy świadczenie

Jeśli Twój przychód z pracy lub działalności gospodarczej:

- nie przekroczy 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – będziemy wypłacać Ci świadczenie w pełnej wysokości,
- wyniesie ponad 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce, ale nie więcej niż 130% tej kwoty – zmniejszymy Twoje świadczenie,
- przekroczy 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – zawiesimy wypłatę Twojego świadczenia.

Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce ogłasza co kwartał Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

Co roku – do końca lutego – musisz dostarczyć nam zaświadczenie o wysokości przychodu za ubiegły rok. Na jego podstawie ustalimy, czy wypłacaliśmy Twoje świadczenie w prawidłowej wysokości.

Kiedy nie zmniejszymy Twojej emerytury lub renty

Nie zmniejszymy ani nie zawiesimy wypłaty Twojego świadczenia, jeżeli masz ustalone prawo do emerytury z ZUS i ukończyłeś powszechny wiek emerytalny, który w Polsce wynosi:

- 60 lat dla kobiet,
- 65 lat dla mężczyzn.

Jeśli spełniasz te warunki, nie musisz nas informować o osiąganym przychodzie.

WAŻNE!

W przypadku gdy masz prawo do emerytury, osiągnąłeś powszechny wiek emerytalny i jesteś uprawniony do renty rodzinnej, którą pobierasz jako świadczenie korzystniejsze niż emerytura – nie zmniejszymy ani nie zawiesimy renty rodzinnej, niezależnie od tego, jak wysokie są Twoje zarobki.

Jakie informacje musisz nam przekazywać, jeśli mieszkasz na Ukrainie

Musisz informować nas niezwłocznie o zmianie:

- Twoich danych osobowych, np. imienia, nazwiska,
- Twojego adresu zamieszkania, w tym również państwa zamieszkania,
- numeru rachunku bankowego, na który wysyłamy Ci świadczenie,
- numeru Twojego dokumentu tożsamości lub innego dokumentu (np. paszportu), który wskazywałeś nam w przesyłanej dokumentacji.

WAŻNE!

Na naszej stronie internetowej www.zus.pl oraz w każdej naszej placówce znajdziesz potrzebne formularze, takie jak:

- EROP – „Oświadczenie o osiągnięciu przychodu”,
- EZZ – „Wniosek o zmianę danych osoby zamieszkałej za granicą”.

Oświadczenie emeryta lub rencisty

Co roku prześlemy Ci druk ZUS-RZ-OZS-01 „Oświadczenie emeryta/rencisty zamieszkałego za granicą o istnieniu dalszego prawa do pobierania świadczenia”. W oświadczeniu wpisujesz swoje dane identyfikacyjne, m.in.:

- imię i nazwisko,
- datę urodzenia,
- adres zamieszkania.

WAŻNE!

Koniecznle wpisz datę złożenia podpisu.

Wypełnij oświadczenie czytelnie, podpisz własnoręcznie i odeślij do nas. Twój podpis musi jeszcze potwierdzić uprawniony urzędnik instytucji publicznej lub inna upoważniona osoba. Musi to być osoba, która jest uprawniona do takiej czynności na podstawie przepisów obowiązujących na Ukrainie. Własnoręczność podpisów może potwierdzić również urzędnik polskiej placówki dyplomatycznej lub konsularnej.

Jeśli nie odeślesz nam poprawnie wypełnionego oświadczenia, wstrzymamy wypłatę Twojej emerytury lub renty – do czasu, aż go otrzymamy.

Gdzie możesz uzyskać więcej informacji

Ulotka ta ma charakter ogólny. Więcej informacji dotyczących polskich świadczeń możesz uzyskać:

- w najbliższej placówce ZUS,
- na stronie internetowej www.zus.pl,
- w Oddziale ZUS w Rzeszowie – Wydziale Realizacji Umów Międzynarodowych (al. Józefa Piłsudskiego 12, 35-075 Rzeszów),
- w Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS (COT) pod numerem telefonu **+48 22 560 16 00**,
- w Centrali ZUS – w Departamencie Rent Zagranicznych (ul. Szamocka 3, 5, 01-748 Warszawa, e-mail: drz@zus.pl).

Informacje dotyczące emerytur i rent z systemu ubezpieczeniowego Ukrainy możesz uzyskać:

- na stronie internetowej: www.pfu.gov.ua/pfu/control/uk/index,
- w instytucjach ukraińskich:
Fundusz Emerytalny Ukrainy
ul. Bastiona 9
01601 Kijów
Ukraina
e-mail: pf-it@gu.kiev.ua

Główny Zarząd Funduszu Emerytalnego Ukrainy w Obwodzie Lwowskim

Wydział Rent Zagranicznych
ul. Metropolity Andrieja 10
79016 Lwów
Ukraina
e-mail: atom@cnvp.lvivpfu.org

Podstawa prawna

[1] Umowa o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, sporządzona w Kijowie dnia 18 maja 2012 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1373).

[2] Porozumienie administracyjne w sprawie stosowania umowy o zabezpieczeniu społecznym między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, podpisane w Kijowie dnia 18 maja 2012 r. (Dz.U. z 2013 r. poz. 1375).

[3] Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.).

[4] Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1376, z późn. zm.).

Więcej informacji o polskich emeryturach i rentach
możesz znaleźć w ulotkach:

**Nowa emerytura
z Funduszu
Ubezpieczeń Społecznych**

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

Kapitał początkowy

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Renta
rodzinna**

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

**Renta z tytułu
niezdolności do pracy**

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

www.zus.pl

Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

- Platforma Usług Elektronicznych: www.zus.pl
- Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
 - 22 560-16-00* dla tel. komórkowych i stacjonarnych
 - * koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
 - Skype: [zus_centrum_obslugi_tel](https://www.skype.com/name/zus_centrum_obslugi_tel)
 - e-mail: cot@zus.pl

www.zus.pl